

Przedmiotowy System Oceniania- Przewodnik Obywatelski KOSS, wiedza o społeczeństwie (psp), zakres podstawowy.

Wymagania szczegółowe zawarte w podstawie programowej dla przedmiotu wiedza o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum w zakresie podstawowym oraz dodatkowe kompetencje (przykładowe), jakie mogą uzyskać osoby uczące się według programu Przewodnik obywatelski w ramach kolejnych czterech działów tematycznych:

A. Społeczeństwo

Uczeń/Uczennica potrafi:

- wyjaśnić, czym są potrzeby człowieka i ustalić ich hierarchię, uwzględniając społecznie akceptowany system aksjologiczny;
- scharakteryzować – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – współczesne typy rodziny; wyjaśnić problemy związane z realizacją różnych funkcji rodziny w Rzeczypospolitej Polskiej;
- scharakteryzować role społeczne człowieka w związku z jego przynależnością do różnych grup społecznych; zanalizować zasady wzajemności, zaufania i pomocy;
- przedstawić – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – katalog wartości afirmowanych w społeczeństwie polskim i dokonać jego analizy; zanalizować rolę wartości w światopoglądzie;
- wyjaśnić charakter procesu socjalizacji; podać przykłady wpływu społecznego w różnych dziedzinach życia; zanalizować przypadki oraz przedstawić zalety i wady konformizmu i nonkonformizmu;
- odróżnić tolerancję od akceptacji; wyjaśnić, jak tworzą się podziały w społeczeństwie na „swoich” i „obcych”; rozpoznać przyczyny, przejawy i skutki nietolerancji i stygmatyzacji oraz przedstawić możliwe sposoby przeciwstawiania się tym zjawiskom;
- przedstawić podstawowe metody rozwiązywania konfliktów (mediacja, negocjacje, arbitraż) oraz zalety i wady wskazanych rozwiązań;
- scharakteryzować współczesne społeczeństwo i zanalizować jego cechy (otwarte, postindustrialne, konsumpcyjne, masowe i informacyjne);
- rozpoznać problemy życiowe młodzieży w społeczeństwie polskim i sformułować sądy w tych kwestiach;
- przedstawić rodzaje i przykłady organizacji pozarządowych; scharakteryzować działalność wybranych organizacji tego typu w Rzeczypospolitej Polskiej; wymienić zakres niezbędnych uregulowań w statucie stowarzyszenia;
- przygotować materiał do zamieszczenia w internecie na temat działań indywidualnych lub grupowych w życiu publicznym (np. w wątku publicznym swojego profilu na portalach społecznościowych lub na blogu);
- przedstawić funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej kościoły i inne związki wyznaniowe;
- przedstawić cechy konstytutywne partii politycznych; wymienić partie polityczne, które w ostatnich wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przekroczyły próg niezbędny do uzyskania dotacji budżetowej, i nazwiska ich liderów; przedstawić podstawowe założenia programowe tych ugrupowań;
- dokonać krytycznej analizy materiałów z kampanii wyborczych (np. spoty, memy, ulotki i hasła wyborcze);
- przedstawić współczesne media w Rzeczypospolitej Polskiej – wymienić główne dzienniki, tygodniki społeczno-polityczne, stacje telewizyjne i radiowe, portale internetowe; scharakteryzować wybrany tytuł/stację/portal ze względu na specyfikę, formy i treści przekazu;
- krytycznie zanalizować przekazy medialne i porównać przekazy różnych mediów dotyczące tych samych wydarzeń czy procesów; sformułować własną opinię w oparciu o poznane fakty; rozpoznać przejawy nieetycznych zachowań dziennikarzy;
- rozpoznać przejawy patologii życia publicznego i wykazać ich negatywny wpływ na życie publiczne; przedstawić mechanizmy korupcji i zanalizować – z wykorzystaniem materiałów medialnych – jej udowodniony przykład;
- zinterpretować wyniki badań opinii publicznej; porównać wyniki sondaży z rzeczywistymi postawami lub zachowaniami (np. sondaży przedwyborczych oraz rezultatów wyborów), sformułować hipotezy dotyczące przyczyn różnic przekraczających wartość błędu statystycznego.

Dodatkowo, uczeń/uczennica potrafi:

- rozpoznać przejawy problemów społecznych we własnym otoczeniu – w swojej szkole i miejscowości – i wspólnie z innymi zastanowić się nad ich źródłami oraz rozwiązaniami, a także w miarę możliwości wprowadzić je w życie;
- konstruktywnie komunikować się ze swoimi rówieśnikami oraz dorosłymi w sprawach publicznych – na forum klasy, szkoły oraz w mediach społecznościowych;
- rozpoznać sytuacje naruszania norm współżycia społecznego i zbiorowego działania oraz podjąć działania naprawcze;
- rozważać własne decyzje i ich skutki, racjonalnie planować swoją drogę życiową i edukacyjną;

- podjąć indywidualne i/lub zespołowe działania budujące kulturę demokratyczną szkoły i społeczności lokalnej – w mediach społecznościowych oraz w realnym świecie.

B. Polityka

Uczeń/uczenica potrafi:

- scharakteryzować zasady ustrojowe zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (demokratycznego państwa prawnego, unitarnej formy państwa, zwierzchnictwa narodu, gwarancji praw i wolności jednostki, konstytucjonalizmu, podziału i równowagi władz, republikańskiej formy rządu, pluralizmu, decentralizacji, samorządności, społecznej gospodarki rynkowej); zanalizować sformułowania preambuły Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- scharakteryzować formy demokracji bezpośredniej; przedstawić specyfikę referendum ogólnokrajowego i rodzajów referendów lokalnych w Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnić, jakie warunki muszą zostać spełnione, by referendum się odbyło oraz by jego wyniki były wiążące (w przypadku lokalnych: by było ważne); wyjaśnić – na wybranym przykładzie – wpływ konsultacji publicznych na kształtowanie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej;
- wyjaśnić, jak przeprowadzane są powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej; na przykładzie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej porównać ordynację proporcjonalną i większościową; zanalizować potencjalne wady i zalety każdego z tych systemów wyborczych;
- przedstawić strukturę oraz organizację pracy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (prezydium, komisje, kluby i koła; kworum, rodzaje większości) oraz status posła, w tym instytucje mandatu wolnego i immunitetu; wymienić kompetencje Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Zgromadzenia Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej;
- wykazać znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawić kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz bezpieczeństwa państwa; zanalizować – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej;
- przedstawić kompetencje Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; wymienić podstawowe działy administracji rządowej i zadania wojewody; wyjaśnić rolę prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; przedstawić procedury powoływania i odwoływania rządu, używając określeń: wotum zaufania, konstruktywne wotum nieufności, wotum nieufności wobec ministra, dymisja (w tym w wyniku skrócenia kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej);
- przedstawić zakres działania poszczególnych poziomów samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo) w Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem struktury głównych kierunków wydatków budżetowych na te działania oraz źródeł ich finansowania;
- przedstawić organy stanowiące i wykonawcze samorządu terytorialnego na poziomie gminy i miasta na prawach powiatu oraz powiatu i województwa w Rzeczypospolitej Polskiej; scharakteryzować kompetencje tych organów i zależności między nimi;
- przygotować opracowanie promujące działania organów wybranego samorządu terytorialnego na poziomie powiatu lub województwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
- przedstawić strukturę sądownictwa powszechnego i administracyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania Sądu Najwyższego; uzasadnić potrzebę niezależności sądów i niezawisłości sędziów;
- przedstawić kompetencje Najwyższej Izby Kontroli, Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Stanu i prokuratury w Rzeczypospolitej Polskiej; uzasadnić znaczenie tych instytucji dla funkcjonowania państwa prawa;
- przedstawić funkcjonowanie systemu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej, rozróżnić ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe; wymienić zadania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- wyjaśnić specyfikę obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych w Rzeczypospolitej Polskiej; przedstawić cele i zadania centralnej instytucji koordynującej funkcjonowanie służby zdrowia; wyjaśnić kwestię korzystania z publicznej opieki zdrowotnej;
- przedstawić działania w celu ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego na przykładzie działalności urzędu pracy w swoim powiecie;
- przedstawić możliwości kontynuacji edukacji (studia I stopnia i jednolite magisterskie, szkoły kształcące w zawodzie); wyjaśnić, w jaki sposób podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.

Dodatkowo, uczeń/uczenica potrafi:

- omówić proces kształtowania się demokracji europejskich i amerykańskiej oraz przedstawić polskie tradycje demokratyczne;
- scharakteryzować różnice między demokracją większością a liberalną na przykładzie ustroju starożytnych Aten i wybranego współczesnego państwa;
- przedstawić ewolucję terminu „republika” na przykładach historycznych i współczesnych;
- omówić na przykładach relacje między władzą ustawodawczą i wykonawczą we współczesnych państwach demokratycznych;
- wykazać znaczenie chrześcijaństwa dla rozwoju idei państwa prawa i demokracji;
- podjąć indywidualne i/lub zespołowe działania budujące kulturę demokratyczną szkoły i społeczności lokalnej – w mediach społecznościowych oraz w realnym świecie.

C. Prawo

Uczeń/Uczennica potrafi:

- wyjaśnić, czym różni się norma prawna od innych typów norm; wymienić podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nie ma winy bez prawa, nieznajomość prawa szkodzi) i wyjaśnić konsekwencje ich łamania;
- przedstawić źródła prawa w Rzeczypospolitej Polskiej – wykazać szczególną moc konstytucji; przedstawić procedurę ustawodawczą;
- rozpoznać sprawy regulowane przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne; wskazać, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; zinterpretować przepisy prawne;
- wyjaśnić podstawowe instytucje prawne części ogólnej prawa cywilnego i prawa zobowiązaniowego w Rzeczypospolitej Polskiej (osoba fizyczna, zdolność prawna a zdolność do czynności prawnych, przedstawicielstwo a pełnomocnictwo, zobowiązanie);
- wyjaśnić podstawowe instytucje prawne prawa rzeczowego i spadkowego w Rzeczypospolitej Polskiej (własność, formy nabycia własności, spadek, dziedziczenie ustawowe i testamentowe, zachówek);
- wyjaśnić podstawowe instytucje prawne prawa rodzinnego w Rzeczypospolitej Polskiej (małżeństwo, wspólnota majątkowa, prawa i obowiązki rodziców oraz dziecka, w tym pełnoletniego, obowiązek alimentacyjny);
- przedstawić przebieg postępowania cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; zanalizować kazus z zakresu prawa cywilnego lub rodzinnego, w tym pozew w takiej sprawie;
- odróżnić akty administracyjne od innego rodzaju dokumentów; rozpoznać, kiedy decyzja administracyjna w Rzeczypospolitej Polskiej jest ważna;
- wyjaśnić, jak odwołać się od decyzji organów administracyjnych; napisać odwołanie od decyzji administracyjnej;
- przedstawić przebieg postępowania administracyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej; zanalizować wzory zażaleń na postanowienia organów administracji oraz wzory skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego;
- przedstawić przebieg postępowania karnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; wymienić główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa; napisać zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa;
- wskazać, do jakich organów i instytucji można się zwrócić w Rzeczypospolitej Polskiej o pomoc prawną w konkretnych sytuacjach; przedstawić zadania notariuszy, radców prawnych, adwokatów;
- wyjaśnić, jak można korzystać w Rzeczypospolitej Polskiej z dokumentacji gromadzonej w urzędach (ze szczególnym uwzględnieniem e-administracji) i archiwach oraz jakie sprawy można dzięki temu załatwić; napisać wniosek o udzielenie informacji publicznej;
- wymienić „zasady ogólne” i katalog praw człowieka zapisane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- przedstawić sądowe środki ochrony praw i wolności w Rzeczypospolitej Polskiej oraz sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich; napisać skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich (według wzoru dostępnego na stronie internetowej); wykazać znaczenie skargi konstytucyjnej;
- uzasadnić znaczenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w kontekście Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; przedstawić warunki, jakie muszą zaistnieć, aby rozpatrzył on skargę obywatela; zanalizować wybrany wyrok tego trybunału;
- przedstawić szczegółowe prawa mniejszości narodowych i etnicznych oraz grupy posługującej się językiem regionalnym w Rzeczypospolitej Polskiej; pozyskać informacje na temat praw mniejszości polskiej w różnych państwach;
- pozyskać w środkach masowego przekazu (między innymi, na stronach organizacji pozarządowych broniących praw człowieka) informacje o przypadkach naruszania praw człowieka w państwach demokratycznych i przygotować analizę na ten temat;

- wskazać organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną praw człowieka i scharakteryzować działania jednej z nich;
 - wykazać różnice w przestrzeganiu praw człowieka w państwie demokratycznym i niedemokratycznym; przedstawić problem łamania praw człowieka w wybranym państwie niedemokratycznym.
- Dodatkowo, uczeń/uczenica potrafi:
- wyjaśnić, co to jest prawo i wymienić główne systemy prawa (prawo stanowione, zwyczajowe, precedensowe, religijne);
 - przedstawić zasadę hierarchiczności norm na przykładzie polskiego systemu prawnego;
 - uzasadnić, czemu prawa człowieka uważa się za powszechne, nienaruszalne i niezbywalne;
 - uzasadnić pogląd, że praw człowieka nie są zależne od stopnia wywiązywania się z obowiązków obywatelskich;
 - przedstawić kompetencje policji oraz scharakteryzować uprawnienia obywateli w kontaktach z policją;
 - podjąć indywidualne i/lub zespołowe działania związane z korzystaniem z prawa na co dzień – w mediach społecznościowych oraz w realnym świecie.

D. Polska, Europa, świat

Uczeń/Uczennica potrafi:

- przedstawić podmioty prawa międzynarodowego publicznego i podstawowe zasady prawa międzynarodowego (powstrzymania się od groźby użycia siły lub jej użycia, integralności terytorialnej, pokojowego załatwiania sporów, nieingerencji w sprawy wewnętrzne państwa, suwerennej równości, samostanowienia narodów, suwerenności, nienaruszalności granic);
- wykazać złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych oraz współzależność państw w środowisku międzynarodowym;
- wyjaśnić pojęcie globalizacji i wykazać jej formy i skutki w sferze polityki, kultury i społeczeństwa; zdiagnozować wpływ na ten proces podmiotów prawa międzynarodowego; przedstawić najważniejsze wyzwania związane z procesem globalizacji;
- przedstawić konflikty etniczne na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej; lokalizuje je, wyjaśnić ich przyczyny i konsekwencje;
- wyjaśnić źródła współczesnego terroryzmu oraz przedstawić różne organizacje terrorystyczne i sposoby oraz przykłady ich działania;
- przedstawić, na przykładzie placówek Rzeczypospolitej Polskiej, zadania ambasad i konsulatów;
- scharakteryzować najważniejsze organy Organizacji Narodów Zjednoczonych (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretarz Generalny, Rada Gospodarcza i Społeczna, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości); przedstawić jej wybrane działania i ocenić ich skuteczność;
- wymienić obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej;
- zlokalizować jej państwa członkowskie; przedstawić podstawowe obszary i zasady działania Unii Europejskiej;
- przedstawić najważniejsze instytucje Unii Europejskiej: Komisję, Radę, Parlament, Radę Europejską i Trybunał Sprawiedliwości;
- przedstawić prawa obywatela Unii Europejskiej; rozważyć kwestię korzyści i kosztów członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej;
- przedstawić genezę, cele i najważniejsze organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; ocenić wpływ tej organizacji na utrzymanie pokoju międzynarodowego i pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie.

Dodatkowo, uczeń/uczenica potrafi:

- dostrzec procesy zmian w stosunkach międzynarodowych, scharakteryzować obecny ich stan, ocenić znaczenie organizacji międzynarodowych i prawa międzynarodowego na początku XXI wieku;
- wyjaśnić, jak na współczesne rozumienie suwerenności wpływają prawo międzynarodowe oraz procesy integracyjne i globalizacyjne;
- przedstawić na przykładach problemy współczesnego świata (nierówności społeczne, głód, bezrobocie, migracje, degradacja środowiska naturalnego, kryzys klimatyczny itp.) i ocenić, co można uczynić w celu ich przezwyciężenia;
- podjąć indywidualne i/lub zespołowe działania związane z tymi wyzwaniami – w mediach społecznościowych oraz w realnym świecie.

Wystawiając ocenę sumującą (semestralną bądź roczną), nauczyciel uwzględnia następujące elementy:

- wiedzę ucznia/uczenicy,
- umiejętności umożliwiające wykorzystanie nabytej wiedzy w praktyce,
- uczestnictwo i aktywność podczas zajęć,

- aktywność ucznia/uczennicy poza lekcjami.

Oczywiście, nie należy przykładać tej samej wagi do wszystkich wymienionych powyżej obszarów—dwa pierwsze mają znaczenie kluczowe, a pozostałe, choć są ważne, to jednak uzupełniają poprzednie obszary.

Ocenianie kształtujące i sumujące

Wiedza

- przyswojenie wiadomości przedstawionych w rozdziale „Oczekiwane osiągnięcia uczniów”
- wykorzystanie posiadanej wiedzy do opisu rzeczywistości społecznej i politycznej
- uogólnianie i porównywanie wiadomości oraz samodzielne wnioskowanie
- dostrzeganie relacji i związków przyczynowo-skutkowych
- orientowanie się w podstawowych aktach prawnych
- rozumienie i interpretowanie złożonych problemów życia publicznego
- wypowiedzi pisemne
- sprawdziany, testy interpretacja wykresów, danych statystycznych itp.
- wystąpienia ustne (w tym przemówienia, udział w dyskusji, debacie czy symulacji)
- analiza tekstu prasowego itp.
- teczki, projekty, wystawy

Umiejętności

- selekcjonowanie i hierarchizacja faktów oraz krytyczne korzystanie z różnych źródeł informacji
- prezentacja własnej opinii w ramach pracy pisemnej oraz polemiki i dyskusji na forum klasy
- wypowiadanie się w formach przyjętych w życiu publicznym (przemówienie, petycja, list itp.)
- odróżnianie opinii od faktów
- planowanie działania, podział zadań itp.
- załatwianie prostych spraw urzędowych, pisanie podań i listów motywacyjnych
- dyskusje i debaty klasowe
- gry symulacyjne i inscenizacje (np. kampania wyborcza)
- poszukiwanie i analiza informacji na zadany temat
- pisanie listów i petycji w sprawach publicznych
- teczki, projekty, wystawy
- działanie na rzecz szkoły lub społeczności lokalnej itp.

Uczestnictwo w zajęciach

- aktywny udział w lekcji, w tym także w pracy grupowej
- systematyczność
- przestrzeganie reguł obowiązujących na lekcjach edukacji obywatelskiej
- twórczy wkład w przebieg zajęć, np. własne propozycje tematów
- przygotowanie do lekcji
- odrabianie zadań domowych
- poziom zaangażowania w pracę na lekcji, w tym np. zgłaszanie własnych pomysłów, ćwiczeń, tematów dyskusji
- styl komunikowania się oraz współpracy w czasie wykonywania zadań zespołowych itp.

Aktywność pozalekcyjna

prace wykonywane w czasie pozaszkolnym, dobrowolne działania na rzecz innych, udział w konkursach i olimpiadach wiedzy o społeczeństwie itp.

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

a) Ocena niedostateczna: Uczeń: - Uczeń nie zainteresowany przedmiotem, z wielkimi brakami wiedzy nie rokujący nadziei na ich usunięcie (nadrobienie) nawet przy pomocy nauczyciela, - Nie prowadzi zeszytu przedmiotowego.

b) Ocena: dopuszczająca: Uczeń: - ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej, - sytuuje najważniejsze wydarzenia w czasie i przestrzeni, - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, - przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej, - określa rodzaj

źródła historycznego, odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisanym, - potrafi przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności, - prowadzi zeszyt przedmiotowy.

c) Ocena: dostateczna: Uczeń: - ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej, - selekcjonuje podstawowe fakty, - wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe, - odnajduje najważniejsze informacje zawarte w kilku źródłach pisanych, dokonuje ich wspólnej analizy, - odróżnia fakty od opinii, - przeprowadza podstawowe rekonstrukcje genezy, mechanizmów przebiegu oraz konsekwencji wybranego zjawiska z jednej płaszczyzny procesu historycznego, - samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej.

d) Ocena: dobra: Uczeń: - ma wiedzę i umiejętności historyczne określone w podstawie programowej, potrafi się nimi posłużyć w typowych sytuacjach, - analizuje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach, - przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji, - dokonuje wszechstronnej rekonstrukcji genezy, mechanizmów przebiegu oraz konsekwencji wybranego zjawiska historycznego, - jest aktywny w czasie lekcji, - zna najważniejsze wydarzenia z dziejów własnego regionu, - potrafi korzystać ze wszystkich poznanych źródeł informacji, - biegle posługuje się mapą.

e) Ocena: bardzo dobra: Uczeń: - Opanował bardzo dobrze materiał przewidziany programem, - ma wiedzę i umiejętności historyczne określone w podstawie programowej i potrafi się nimi bezproblemowo posłużyć w różnych sytuacjach problemowych, - analizuje i porównuje dane zawarte w różnych źródłach historycznych, potrafi je samodzielnie zinterpretować, - zauważa rozmaite interpretacje wydarzeń i procesów historycznych, - bierze udział w konkursach historycznych lub wymagających wiedzy i umiejętności historycznych, - bardzo dobrze rozumie w kategoriach przyczynowo-skutkowych, - aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji i w trakcie zajęć pozalekcyjnych, - interesuje się sytuacją polityczną w Polsce i na świecie, - formułuje i rozwiązuje samodzielnie problemy historyczne.

f) Ocena: celująca: Uczeń: - ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową; zna literaturę historyczną, - potrafi zastosować wiedzę w różnych sytuacjach problemowych, - opanował bardzo dobrze materiał programowy - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania, startuje z sukcesami w konkursach i olimpiadach historycznych, - samodzielnie formułuje i rozwiązuje problemy historyczne z wykorzystaniem popularnonaukowych i naukowych źródeł informacji, - wyraża samodzielny, krytyczny stosunek do określonych zagadnień przeszłości, - posiada rozległą wiedzę z dziejów własnego regionu, - potrafi udowodnić swoje zdanie używając odpowiedniej argumentacji, będącej skutkiem nabytej samodzielnie wiedzy, - samodzielnie wzbogaca swą wiedzę poprzez czytanie różnych książek, czasopism, artykułów o treści historycznej, - wychodzi z samodzielnymi inicjatywami rozwiązywania konkretnych problemów,

Formy wyrażania oceny:

1) wprowadza się plusy i minusy jako odrębne znaki:

trzy plusy - bardzo dobry, cztery plusy dobry trzy minusy - niedostateczny plus i minus - równoważą się

a) Plus oznacza: wykonanie ćwiczenia, zadania w trakcie lekcji, przygotowanie materiałów do lekcji, zgłaszanie się i aktywne rozwiązywanie problemów dotyczących treści nauczania, aktywną pracę w grupach,

b) Minus oznacza: brak zeszytu, w którym należało odrobić zadanie domowe, brak niezbędnych materiałów, potrzebnych do realizacji tematu lekcji (podręcznik, prasówka, prasa, itp.), niewykonanie prostych, typowych czynności w toku lekcji (nie są one związane z wolnym tempem pracy ucznia), nieaktywną pracę w grupach.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania.

Uczeń otrzymuje oceny za: - odpowiedzi ustne, - sprawdziany, - kartkówki, - zadania domowe - referaty, prezentacje, - aktywność (trzy plusy na ocenę bardzo dobrą) - udział w konkursach (czołowe miejsca)

Ocenianie prac pisemnych.

Stosuje się procentowy wskaźnik przeliczenia punktacji pracy pisemnej na daną ocenę: poniżej 29 % - ocena niedostateczny 30% - 49% - ocena dopuszczający 50% - 69% - ocena dostateczny 70% - 89% - ocena dobry 90% - 100% - ocena bardzo dobry Powyżej 100% - ocena celująca.

VI. Obowiązuje następująca hierarchia ważności ocen:

- a) oceny ze sprawdzianów,
- b) oceny z kartkówek,
- c) oceny z odpowiedzi ustnych,
- d) aktywność ucznia na lekcji,
- e) oceny z prac domowych.

Szczegółowe zasady okresowego podsumowania osiągnięć edukacyjnych

1. Uczniowie muszą zaliczyć sprawdziany i niezapowiedziane kartkówki. 2. Sprawdziany pisemne – są obowiązkowe, zapowiadane i wpisywane do dziennika z dwutygodniowym wyprzedzeniem, po omówionej i zrealizowanej partii materiału. Nauczyciel ma czas na poprawę – 2 tygodnie. Uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy każdej oceny w ciągu dwóch tygodni od otrzymania sprawdzonej i ocenionej pracy. 3. Uczniowie nieobecni na pracach klasowych lub sprawdzianach muszą je zaliczyć w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (do dwóch tygodni). 4. Podstawą do wystawienia ocen okresowych nie jest średnia arytmetyczna z uzyskanych ocen. 5. Odpowiedź ustna i kartkówki dotyczą materiału z trzech ostatnich lekcji, uczeń może poprawić wypowiedź ustną jak i pisemną w określonym czasie 2 tygodni. Liczba kartkówek jest nieograniczona, są one niezapowiadane i oceniane w ciągu 2 tygodni 6. Na każdej lekcji nauczyciel ma prawo sprawdzenia i ocenienia zadania domowego. 7. Na lekcji uczeń może być oceniony za pracę na zajęciach: odpowiedź, aktywność, wykonywane ćwiczenia lub brak pracy. 8. W trakcie realizacji programu nauczania nauczyciel może zrezygnować z zajęć poświęconych utrwalaniu wiadomości, co wynika z ograniczonej ilości godzin lekcyjnych. Utrwalanie wiadomości poprzedzające pomiar dydaktyczny (np.: praca klasowa, sprawdzian) uczniowie realizują wówczas w ramach pracy własnej. 9. Na zajęciach lekcyjnych ucznia obowiązuje posiadanie podręcznika i zeszytu przedmiotowego. 10. Za aktywność na lekcjach uczeń otrzymuje plusy lub minusy, których ilość decyduje o ocenie częściowej wstawianej do dziennika pod koniec każdego semestru. 11. Brak notatek podawanych przez nauczyciela do zeszytu przedmiotowego może być podstawą do wstawienia częściowej oceny niedostatecznej; 12. W ciągu każdego semestru uczeń może dwa razy zgłosić (jeśli tygodniowa ilość godzin z przedmiotu wynosi 2) nieprzygotowanie do lekcji (nieopanowane wiadomości, brak zadania domowego) bez konsekwencji otrzymania oceny niedostatecznej, za wyjątkiem lekcji, na które zapowiedziane są obowiązkowe prace pisemne. Nieprzygotowanie zgłasza gdy sprawdzana jest obecność na początku lekcji. 13. Ocenę śródroczną i roczną nauczyciel wystawia w terminie ustalonym w rozporządzeniu Dyrektora szkoły. 14. Na miesiąc przed Radą Klasyfikacyjną uczeń zostaje poinformowany o przewidywanej ocenie śródrocznej i rocznej. 15. O zagrożeniu oceną niedostateczną nauczyciel informuje ucznia oraz wychowawcę klasy. 16. Ocenę śródroczną i roczną nauczyciel wystawia na podstawie ocen częściowych uzyskanych przez ucznia, lecz nie jest to średnia arytmetyczna z ocen.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej (śródrocznej) oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych.

Uczeń może uzyskać ocenę wyższą niż przewidywana, jeżeli: - uzyskane przez ucznia oceny częściowe (prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi) w miesiącu poprzedzającym klasyfikację będą wyraźnie wyższe od oceny przewidywanej; - uczeń zgłasza chęć ubiegania się o wyższą ocenę w ciągu 7 dni po otrzymaniu propozycji oceny i napisze test sprawdzający na ocenę wyższą od przewidywanej za dany semestr w terminie nie późniejszym niż 7 dni przed klasyfikacją; - uczeń osiągnie sukces w konkursach lub olimpiadach przedmiotowych.

Zastrzegam sobie możliwość zmiany PSO, zgodnie z WSO, po wcześniejszym poinformowaniu uczniów i rodziców, także w przypadku przejścia szkoły na pracę zdalną.

Agnieszka Błoch